

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра історії України та археології

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

Україна: історія, культура, ментальність

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

освітньо-професійної програми

**«Документаційне забезпечення управління та інформаційно-аналітична
діяльність»**

на базі молодшого спеціаліста

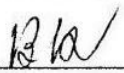
Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни «УКРАЇНА: ІСТОРІЯ, КУЛЬТУРА, МЕНТАЛЬНІСТЬ»
підготовки бакалавра, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, освітньо-професійної програми «Документаційне забезпечення управління та інформаційно-аналітична діяльність».

Розробник: Малеончук Галина Олександрівна, старший викладач, кандидат історичних наук

Силабус навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри історії України та археології

Протокол № 2 від 18 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри (проф. Баран В. К.)

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 02 Культура і мистецтво спеціальність 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа освітньо-професійна програма «Документаційне забезпечення управління та інформаційно-аналітична діяльність» Освітній рівень: бакалавр на базі мс	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 2
		Лекції 32 год.
		Практичні (семінарські) 36 год.
		Самостійна робота 44 год.
ІНДЗ: немає	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: екзамен у 2 семестрі	
Мова навчання: українська		

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: Малеончук Галина Олександрівна

Науковий ступінь: кандидат історичних наук

Посада: старший викладач кафедри історії України та археології

Контактна інформація: maleonchuk.galyana@eenu.edu.ua

Посилання на розклад <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ІІІ. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу. Силабус навчальної дисципліни «Україна: історія, культура, ментальність» складений для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, освітньо-професійної програми «Документаційне забезпечення управління та інформаційно-аналітична діяльність». Зміст курсу передбачає комплексне вивчення історії та культури України відповідно до основних періодів її розвитку (давній, середньовічний, новий та новітній час), особливостей формування ментальності українського народу.

Перереквізити. Вивчення дисципліни передбачає знання програми історії України рівня повної загальної середньої освіти.

1. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «Україна: історія, культура. ментальність» є поглиблене вивчення найбільш знакових проблем історії та культури України, з'ясування особливостей менталітету українського народу на різних етапах його розвитку.

Основними **завданнями** під час вивчення дисципліни «Україна: історія, культура. ментальність» є:

- сформулювати уявлення про знакові події української історії від давнини до сучасності;
- встановити взаємозв'язки і взаємовпливи між різними епохами історії України;
- з'ясувати вплив на культуру України перебування українських земель у складі іноземних держав та рівень її самотності;
- прослідкувати процес формування української ментальності, її джерела, складові та відмінні риси;
- набути розуміння місця історії та культури України в глобальному світі.

Методи навчання: словесний метод (лекція, бесіда); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування); самостійна робота (розв'язання програмних завдань).

Форми оцінювання: презентації результатів виконаних завдань та досліджень; модульний контроль; підсумковий контроль.

2. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати у процесі навчання спеціальні завдання у сфері інформаційної, бібліотечної та архівної справи.
Загальні компетентності	ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 11. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні. ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про документ.
Програмні результати навчання	РН 5. Узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням. РН 11. Здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань. РН 18. Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.

3. Структуро навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю / бали
Змістовий модуль 1. Давній та середньовічний період в історії України (1 семестр)						
Змістовий модуль 1.1. Давня історія України. Середньовічна держава – Київська Русь						
1. Вступ до курсу «Україна: історія, культура, ментальність»	3	2			1	
2. Стародавнє населення України у кам'яну добу	3	2			1	
3. Трипільська культура. Господарство, суспільна організація, матеріальна та духовна культура стародавнього населення України в епоху міді і бронзи.	3		2		1	ПО/12
4. Доба раннього заліза на території України. Античні держави Північного Причорномор'я.	4		2	1	1	ПО/12
5. Давні слов'яни: походження, розселення, господарство та культура. Рання державність у слов'ян IV – середина IX ст.	3	2			1	
6. Київська Русь за перших князів (друга половина XI – перша половина X ст.)	3		2		1	ПО/12
7. Запровадження християнства як державної релігії в Київській Русі та його вплив на формування ментальності середньовічних українців	3	2			1	
8. Порухення державної єдності Київської Русі та основні тенденції її розвитку у другій половині XI – першій половині XIII ст.	4	2		1	1	
9. Галицько-Волинська держава як спадкоємиця Київської Русі	3		2		1	ПО/12
10. Вплив татаро-монгольської навали на розвиток українських земель	3		2		1	ПО/12
Загальна кількість за результатами ПО						12
Активність						8/ ДС
Модульна контрольна робота 1						30
Разом за модулем 1.1.	32	10	10	2	10	50

Змістовий модуль 1.2. Литовсько-польська доба в історії України						
11. Русько-литовський чи литовсько-руський період в історії України? Українські землі у складі Волинського князівства Литовського у 40-х рр. XIV – перша половина XVI століття.	4	2		1	1	
12. Місце Кримського ханства як мусульманської держави в історії українських земель	3	2			1	
13. Люблінська унія та її вплив на українські землі	4		2	1	1	ПО/12
14. Українські землі у складі Речі Посполитої: основні тенденції політичного та соціально-економічного, культурного розвитку	5	2	2		1	ПО/12
15. Запорозька Січ як прообраз демократичної держави. Образ козака в українській культурі	6	2	2	1	1	ПО/12
Загальна кількість за результатами ПО						12
Активність						8/ ДС
Модульна контрольна робота 2						30
Разом за модулем 1.2.	22	8	6	3	5	50
Разом за модулем 1	54	18	16	5	15	100
Змістовий модуль 2. Новий та новітній час в історії України (2 семестр)						
Змістовий модуль 2.1. Україна в середині XVII – початку XX ст.						
16. Національно-визвольна війна середини XVII ст.: зміст, значення, місце в історичній пам'яті українського народу. Руїна. Лівобережжя та Правобережжя: відмінні шляхи розвитку українських земель	4	2			2	ПО/12
17. Постать Івана Мазепи та її значення для України. Конституція Пилипа Орлика: зміст і значення. Гетьманщина на початку XVIII – 1764 р.	4	2			2	
18. Поділи Речі Посполитої. Реформи Катерини II та їх вплив на українське населення	4	2			2	
19. Українські землі у складі Австрійської імперії (перша половина XIX ст.)	3		2		1	ПО/12
20. Наддніпрянська Україна	3		2		1	ПО/12

у першій половині XIX ст.						
21. Кирило-Мефодіївське товариство	3		2		1	ПО/12
22. Національне відродження на українських землях в другій половині XIX ст.	4		2		2	ПО/12
23. Перші українські політичні партії та громадські організації кінця XIX – початку XX ст.	5	2	2		1	ПО/12
Загальна кількість за результатами ПО						12
Активність						8/ ДС
Модульна контрольна робота 1						30
Разом за модулем 2.1.	34	8	10		12	50
Змістовий модуль 2.2. Україна в новітній добі						
24. Українська революція 1917 – 1920 рр. Становлення радянської влади в Україні. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період	4		2	1	1	ПО/12
25. Україна в роки утвердження більшовицького тоталітарного режиму (1929 - 1930-ті рр.). Голодомор 1932 – 1933 рр. та його місце в історичній пам'яті українського народу	3	2			1	
26. Україна в роки Другої світової війни. Дискусійні питання в історії України періоду Другої світової війни	3		2		1	ПО/12
27. Післявоєнна відбудова та формування сучасних кордонів України. «Відлига» та її особливості для УРСР	4	2			2	
28. Епоха «застою»: основні віхи. Розвиток культури та дисидентство. Епоха перебудови як криза радянської системи: боротьба за здобуття незалежності	4		2		2	ПО/12
29. Становлення української незалежної держави	6		2		4	ПО/12
30. Помаранчева революція в Україні. Революція гідності в Україні	7		2	1	4	4
31. Російська агресія проти України як виклик сьогодення	5	2		1	2	
Загальна кількість за результатами ПО						12
Активність						8/ ДС

Модульна контрольна робота 2						30
Разом за модулем 2.2.	36	6	10	3	17	50
Разом за модулем 2	66	14	20	3	29	100
Всього годин/Балів	120	32	36	8	44	100 (1 семестр)/ 100 (2 семестр)

ПО – поточне опитування; ДС – дискусія

4. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та навчальної літератури з переліку рекомендованої викладачем літератури відповідно до структури навчальної дисципліни. Загалом, на самостійну роботу виділено 84 години.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання роботи студента на практичних заняттях здійснюється за 12-ти бальною шкалою. Зокрема, доповідь – 0-12 балів, поточний бал за модуль є сумою середнього арифметичного показника усіх оцінок, отриманих за доповіді на практичних заняттях (максимум 12 балів) та оцінки за доповнення чи участь в дискусії – 8 балів (під час занять по темах одного модулю). Загалом, робота на практичних заняттях дає змогу отримати максимально 40 балів (20 балів за кожен модуль). В підсумку студент отримати 40 балів за поточне оцінювання та 60 балів за виконання модульних контрольних робіт.

Пропущені заняття студент може відпрацювати шляхом підготовки конспекту семінарського заняття або проведення тематичної розмови з викладачем відповідно до графіку консультацій.

Студенти зобов'язані дотримуватися основних засад академічної доброчесності та нетерпимості до плагіату.

Схема розподілу балів

Поточний контроль (мах - 40 балів)		Модульний контроль (мах - 60 балів)		Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР 1	МКР 2	
12 балів як середнє арифметичне. + 8 бали (за активність на практичних заняттях)	12 балів як середнє арифметичне +8 бали (за активність на практичних заняттях)	30	30	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними;

		відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь
	3	Студент намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність предмета, може дати визначення економічних понять, категорій, однак із помилками, впевнено працювати з підручником, самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити свої власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити, самостійно користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, скласти прості таблиці, схеми
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі і за рубежом, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує економічні знання у дещо змінених ситуаціях,

		вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички
Високий (творчий професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних умовах, ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності процесів; робить аргументовані висновки, практично оцінює окремі нові факти, явища, процеси, самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання, може сприймати іншу позицію як альтернативну, знає суміжні дисципліни, використовує знання, аналізуючи економічні явища
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію, самостійно вивчити матеріал, визначити програму своєї пізнавальної діяльності, знаходити інформацію в газетах, журналах, публікаціях, Інтернеті, мультимедійних програмах тощо, оцінювати економічні явища в суспільстві, виявляє свою життєву позицію
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в нестандартних умовах

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового контролю є усний іспит.

Максимальна оцінка – 60 балів.

Перелік питань до іспиту (За результатами вивчення тем Змістового модулю 2):

1. Національно-визвольна війна в Україні середини XVII ст.
2. Військова рада у Переяславі, її хід та рішення. «Переяславська легенда».
3. Руїна. Лівобережжя та Правобережжя: відмінні шляхи розвитку українських земель
4. «Вічний мир».
5. Ліквідація автокефальності Київської митрополії: причини і наслідки.

6. Політика російського уряду щодо України в останній чверті 18 ст.
7. Постать Івана Мазепи та її значення для України
8. Мазепинці. Пилип Орлик як перший політичний емігрант.
9. Гетьманщина на початку XVIII – 1764 р.
10. Наступ на залишки автономного устрою Гетьманщини у 70-80-х рр. XVIII ст.
11. Причини, привід та ліквідація Запорозької Січі й подальша доля запорожців.
12. Феномен козацького бароко: архітектура, малярство, музичне життя.
13. Слобідська Україна у XVIII ст.
14. Роль і місце Гетьманщини в історії України.
15. Адміністративно-територіальний устрій України у складі Російської імперії
Ліквідація Гетьманщини.
16. Включення Правобережної України Південно України та Криму до Російської імперії.
17. Західноукраїнські землі під владою Австрійської монархії (кінець XVIII – 40 рр. XIX ст.
18. Масонські організації в Україні у першій чверті XIX ст.
19. Події революції 1848-1849 рр. на західноукраїнських землях. Головна Руська Рада.
20. Підготовка та проведення селянської реформи 1861 р. в Україні
21. Українське питання в діяльності українських політичних партій кінця XIX – початку XX ст.
22. Аграрна політика П. Столипіна та проведення її в Україні.
23. Адміністративно-територіальний устрій та організація австрійської державної влади в українських регіонах у складі монархії Габсбургів.
24. Реформи «освіченого абсолютизму» в Габсбурзькій монархії Українське австрофільство.
25. Аграрне законодавство Марії Терезії та Йосифа II. Аграрна реформа 1848 р.
26. «Руська трійця». Кирило-Мефодіївське товариство.
27. Утворення українських політичних партій у Галичині й Наддніпрянщині: порівняльна характеристика.
28. Роль Церкви у формуванні основ новочасного українського суспільства.
29. Історія України XIX ст. у світлі європейського досвіду націотворення та сучасних концепцій «нації» і «націоналізму».
30. Розвиток українського політичного руху в 1907 – 1917 рр.
31. Директорія: причини створення та діяльність.
32. Створення та діяльність Центральної Ради.
33. Українська Держава П. Скоропадського.
34. Селянсько-повстанське формування під проводом Н.Махна.
35. Боротьба українського народу з білогвардійськими військами генерала Денікіна.
36. Здійснення нової економічної політики в Україні.
37. Українське село 1921 – 1927 рр.
38. Здійснення коренізації в Україні.
39. Українське село в період колективізації.
40. Політичні суди. Судові процеси української інтелігенції.
41. Релігійне життя в Україні в 1920 – 1930-х рр.
42. Розвиток освіти в Україні в 1930-х рр.
43. Українське мистецтво в 1930-х рр.
44. Український кінематограф у 1930-х рр.
45. Українська література 1930-х рр.
46. Українські землі в складі Польщі у міжвоєнний період.
47. Українські землі в складі Румунії у міжвоєнний період.
48. Українські землі у складі Чехословаччини у міжвоєнний період.
49. Вхідження Західної України до складу УРСР.
50. Вхідження Північної Буковини і частини Бессарабії до УРСР.

51. Політика «радянзації» західних земель України.
52. Репресії сталінського режиму щодо населення західних земель України.
53. Напад Німеччини на СРСР. Український напрям у плані «Барбаросса».
54. Оборонні бої на території України на початку німецько-радянської війни.
55. Окупація України німецькими військами.
56. Нацистський окупаційний режим в Україні.
57. ОУН на початку Другої світової війни.
58. Утворення і діяльність УГПА (1942-1944 рр.).
59. Акт відновлення Української держави 30 червня 1941 року.
60. Радянський партизанський та підпільний рух в Україні.
61. Українсько-польський конфлікт в роки Другої світової війни.
62. Початок звільнення України від німецької окупації.
63. Звільнення Правобережної України та Криму.
64. Звільнення західних областей України від німецької окупації.
65. Післявоєнне урегулювання територіальних питань.
66. Відбудова економіки України. Четвертий п'ятирічний план.
67. Голод 1946-1947 рр. в Україні.
68. Колективізація сільського господарства західних земель України.
69. Масові депортації українського населення в післявоєнний період.
70. Політика влади щодо Православної церкви в 40-х роках ХХ ст.
71. Ідеологічні чистки в науці у другій половині 40-х - на початку 50-х років ХХ ст.
72. ХХ з'їзд КПРС і його вплив на суспільно-політичне життя в Україні.
73. Зародження дисидентського руху в Україні.
74. Шістдесятництво як духовний і суспільно-політичний феномен.
75. Зміст і масштаби хрущовської антицерковної кампанії.
76. Урядові зміни в жовтні 1964 р. та їх вплив на суспільно-політичне життя України.
77. Конституція УРСР 1978 р.
78. Деструктивні процеси в період застою.
79. Форми діяльності дисидентів та репресії правозахисників періоду другої половини 60-х – на початку 80-х рр.
80. Утворення та діяльність Української Гельсінської спілки.
81. Початок перебудови та її особливості в Україні.
82. Чорнобильська катастрофа – національна трагедія України.
83. Спроби політичних реформ і зростання активності українського суспільства в період другої половини 80-х років.
84. Формування багатопартійної системи в Україні.
85. Створення Народного руху України
86. Формування передумов незалежності України.
87. Проголошення незалежності України.
88. Державотворчі процеси в Україні після здобуття незалежності.
89. Помаранчева революція в Україні.
90. Революція гідності в Україні.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	Відмінно

82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Александрович В. Мистецтво Галицько-Волинської держави. – Львів, 1999.
2. Анохин В.А. Монеты античных городов Северо-Западного Причерноморья. – К., 1989.
3. Античные государства Северного Причерноморья. Археология СССР. – М., 1984.
4. Антоненко-Давидович Б. На шляхах і роздоріжжях. - К.: Смолоскип, 1999
5. Антонович В. Б. Очерк истории Великого княжества Литовского до смерти великого князя Ольгерда //Антонович В. Б. Моя сповідь. – К., 1995.
6. Антонович В. Коротенька історія Волині. – Луцьк, 1992.
7. Апанович О. Українсько-російський договір 1654 р. Міфи і реальність. – Київ, 1994.
8. Апанович О.Збройні сили України першої половини. XVIII ст. – Київ, 1969.
9. Аркас М. Історія України-Русі. – К., 1990.
10. Археология Украинской ССР. В 3 т. – Т.2. – К., 1986.
11. Археологія доби українського козацтва XVII – XVIII ст. – Київ, 1997.
12. Багалій Д. Історія Слобідської України. – Харків, 1990.
13. Балабушевич Т. А. Аграрна історія Галичини другої половини XVIII ст. – Київ, 1993.
14. Баран В.Д. Давні слов'яни. – К., 1998.
15. Батюшков П. Вольны. Исторические судьбы юго-западного края. Репр. відтв. – С.-Петербург, 1888.
16. Бевзо Б. А. Львівський літопис і Острозький літописець. – К., 1970.
17. Білецький П. Українське мистецтво другої половини XVII – XVIII ст. – Київ, 1981.
18. Білоус Н.О. Люблінська унія 1569 р.: історіографічні погляди та інтерпретації (до 440-річчя Люблінської унії)// Укр.. іст. журн. - 2010. - №1
19. Бойко А. В. Південна Україна останньої чверті XVIII століття. – Київ, 2000.
20. Бойко А. В. Джерела з історії Південної України останньої чверті XVIII століття в архівосховищах Москви та Петербурга: покажчик справ. – Запоріжжя, 1996.
21. Боплан Г. Опис України. – К., 1990. – Т. 1 – 2.
22. Борисенко В. И. Соціально-економічний розвиток Лівобережної України в другій половині XVII ст. – Київ, 1986.
23. Брайчевський М. Походження Русі. – К., 1968.
24. Брайчевський М. Утвердження християнства на Русі. – К., 1988.
25. Брайчевський М.Біля джерел слов'янської державності. – К., 1964.
26. Брехуненко В. Московська експансія і Переяславська Рада 1654 року. – Київ, 2005.
27. Бунятян К. Давнє населення України: Навч. посібник. – К., 1999.
28. Бунятян К., Мурзін В., Симоненко О. На світанку історії, - К., 1998.
29. Василенко Г.К. Велика Скіфія. – К., 1991.
30. Великий А. З літопису християнської України. – Рим, 1972 – 1975. – Т. 5-7.
31. Верстюк В.Ф. Українська революція: доба Центральної Ради // УІЖ. - 1995. - № 2. 5. 6.
32. Верстюк В.Ф.. Сташко Т. Діячі Української Центральної Ради. Вступ. - К.. 1998
33. Видатні постаті в історії України (IX–XIX ст.): Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети. – К., 2002.

34. Винниченко В. К. Відродження нації. Історія української революції. - Київ/Відень. 1920/1990. т. 1-3.
35. Витоки. Від найдавніших часів до першої половини IX ст. /Історія України в прозових творах та документах. – К., 1995.
36. Відроджена пам'ять: Книга нарисів. Дніпропетровська область. У 9 кн. - Д., 1999
37. Власовський І. Нарис історії української Православної Церкви. – Київ, 1998. – Т. 2 – 3.
38. Ворончук І. О. Населення Волині в XVI - першій половині XVII ст.: родина, домогосподарство, демографічні чинники: Монографія / І. О. Ворончук - К.: 2012. - 712 с. http://chtyvo.org.ua/authors/Voronchuk_Iryna/Naseleennia_Volyni_v_XVI_-_pershii_polovyni_XVII_st_rodyna_domohospodarstvo_demohrafichni_chynnyky/
39. Гаврилюк Н.А. Домашнее производство и быт степных скифов. – К., 1989.
40. Галицько-Волинська держава: передумови виникнення, історія, культура, традиції. Тези доповідей та повідомлень міжнародної наукової конференції. Галич, 19-21 серпня 1993 р. – Львів, 1993.
41. Галицько-Волинський літопис. – Львів, 1994.
42. Геродот із Галікарнасу. Найдавніший опис України в V ст. перед Христом. – К., 1992.
43. Геродот. Історія в дев'яти книгах. – К., 1993.
44. Голобуцкий В.А. Дипломатическая история освободительной войны украинского народа. 1648-1654 гг. – Київ, 1962.
45. Голобуцкий В. Запорозьке козацтво. – К., 1994.
46. Голобуцкий В. О. Економічна історія Української РСР: Дожовтневий період. – Київ, 1971.
47. Гончарук П.С. Давня історія України. Київська Русь. – К., 2004.
48. Горобець В. Україна в роки реформ Петра І. – Київ, 2000.
49. Горобець В. Україна: Від козацької реформи Баторія до здобуття Сагайдачним Кафи. 1578 – 1616. – К., 2010.
50. Горобець В. Україна: Козацькі війни. 1618 – 1638 рр. – К., 2011.
51. Горобець В. Україна: Люблінська унія та народження нової вітчизни. – К., 2009.
52. Горобець В. М. Політичний устрій українських земель другої половини XVII – XVIII. Гетьманщина, Запоріжжя, Слобожанщина, Правобережна Україна (спроба структурно-функціонального аналізу). – Київ, 2000.
53. Горобець В.М. Зовнішня політика Гетьманату другої половини 50 рр. XVII ст.: впливи суспільно-політичного протистояння в Україні та трансформації регіональних геополітичних процесів // УІЖ. 2005. – №2. – С. 16 – 47.
54. Горобець А. Еліта козацької України в пошуках політичної легітимації: стосунки з Москвою та Варшавою, 1654 – 1665. – Київ, 2001.
55. Грабовецький В. В. Антифеодальна боротьба карпатського опришківства XVI – XIX ст. – Львів, 1966.
56. Греков Б. Киевская Русь. – М., 1953.
57. Грушевський М. Історія України-Руси. – Т. IV. – К., 1993.
58. Грушевський М. Історія України-Руси. В 11 т., 12 кн. – Т.1-3. – К., 1991-1992.
59. Грушевський М. С. Історія України-Руси. – Київ, 1995 – 1998. – Т. 8 – 10.
60. Гурбик А. О. Еволюція соціально-територіальних спільнот у середньовічній Україні. – К., 1998.
61. Гуржий А. И. Еволюция феодальных отношений на Левобережной Украине в первой половине XVIII в. – Киев, 1986.
62. Гуржий О.І. Гетьман Іван Скоропадський. – Київ, 1998.
63. Гуржий О. І., Чухліб Т. В. Гетьманська Україна. – Київ, 1999. – Т. 8.
64. Давня історія України / Кер. авт. кол. П.Толочко. У 2 кн. – Кн.1-2. – К., 1994-1995.
65. Даниленко В.М., Касьянов Г.М., Кульчицкий С.В. Сталінізм на Україні: 1920 - 30-і рр. - К.: Едмонт, 1991

66. Добржанський О. Історія України (кінець XVIII – перша половина XIX ст.): Практикум. / Добржанський О. – Чернівці: Золоті литаври, 2008.
67. Дорошенко Д. Історія України. Доба Центральної Ради // Прапор. - 1990. - № 11, 12; БК.: Генеза, 1997
68. Дорошенко Д. Нарис історії України. – Львів, 1991.
69. Дядиченко В. А. Нариси суспільно-політичного устрою Лівобережної України кінця XVII – поч. XVIII ст. – Київ, 1959.
70. Європейське відродження та українська література XIV – XVIII ст. – К., 1993.
71. Залізник Л. Нариси стародавньої історії України. – К., 1994.
72. Запорізьке козацтво в українській історії, культурі та національній самосвідомості. – Київ, Запоріжжя, 1997.
73. Зубарь В.М. Херсонес Таврический в античную эпоху (экономические и социальные отношения). – К., 1993.
74. История культуры Древней Руси. – М.; Л. – 1951.
75. История Украинской ССР. – В 10 т. – Т. 2. Развитие феодализма. Нарастание антифеодальной и освободительной борьбы (Вторая половина XIII – первая половина XVII в.) – К., 1982.
76. История Украинской ССР. В 10 т. - Т.1. – К., 1981.
77. Івакін Г. Ю. Історичний розвиток Києва XIII – середини XVI ст. – К., 1996.
78. Іваненко В.В., Голуб А.І., Удод О.А. Очищення правдою. - К.: Генеза, 1997
79. Інкін В. Ф. Сільське суспільство Галицького Прикарпаття у XVI – XVIII ст.: Історичні нариси. – Львів, 2004.
80. Ісаєвич Я. Галицько-Волинська держава. – Львів, 1999.
81. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів, 2002.
82. Ісаєвич Я. Д. Братства та їх роль в розвитку української культури XVI – XVIII ст. – Київ, 1966.
83. Ісаєвич Я.Д. Братства та їх роль у розвитку української культури XV –XVIII ст. – К., 1966.
84. Історія Києва: від княжої доби до сучасності. Збірник документів і матеріалів: Навч. посібник / За заг. ред. В. Ф. Колесника — К.: Книги XXI, 2009.
85. Історія України в особах. IX – XVIII ст. – К., 1993.
86. Історія України в особах: Литовсько-польська доба. – К., 1997.
87. Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів і матеріалів /За ред. А. Коцура, Н. Терес. – К., 2008.
88. Історія України. Документи. Матеріали. Посібник. – К.: Академія, 2009. Історія України: Хрестоматія: У 2-х част. / С. М. Клапчук, Б. І. Білик, Ю. А. Горбань та ін. – К., 1996. – Ч. 1–2.
89. Історія України. Курс лекцій. У 2 кн. – Кн. 1. – К., 1991.
90. Історія України. Навч. посібник / За ред. В.Смоля. – К., 1997.
91. Історія України. Нове бачення. У 2 кн. – Кн. 1. – К., 1995.
92. Історія України: Документи. Матеріали: [посібник / Уклад., комент. В. Ю.Короля]. – К., 2001.
93. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. — К. : Наук. думка, 2013. — 1056 с. http://chtyvo.org.ua/authors/Lytvyn_Volodymyr/Istoriia_Ukrainy_Khrestomatiia/
94. Історія України: Хрестоматія: [Навчальний посібник / Упор. В. І. Гусев, Ю. О. Калінцев, Г. І. Сургай]. – К., 2003.
95. Історія української культури. Зб. матеріалів і документів / За ред. С. М Клапчука та ін. – К.: Вища школа, 2009.
96. Історія Української РСР. У 8 т. 10 кн. – Т.1, кн. 1. – К., 1977.
97. Калініченко В.В. Селянське господарство України в період непу. - Х.: Основи, 1997
98. Касьянов Г. Українська інтелігенція 1920-х - 30-х років: соціальний портрет та історична доля.-К.: Либідь, 1992

99. Касьянов Г., Даниленко В.М. Сталінізм і українська інтелігенція (1920 - 30 рр.). - К.: Либідь, 1991
100. Києво-Печерський патерик. – Львів: Свічадо, 2001.
101. Киричук М. Волинь земля українська. - Луцьк, 1995.
102. Кісь Я. П. Промисловість м. Львова у період феодалізму (XIII – XIX ст.). – Львів, 1968.
103. Компан О. С. Міста України в другій половині XVII ст. – Київ, 1963.
104. Кондратенко А.М. Матеріали до історії Скитії-України IV-V століть. Походження та дії гунів. Кн.2. Гуни в описі Пріска Палійського. – Х.: Просвіта, 2002.
105. Косенко Л. Козаки: Лицарський орден України: Факти. Міфи. Коментарі. – Харків, 2007.
106. Косіор С.В. Вибрані статті і промови. - К.: Політвидав України, 1968.
107. Костомаров М. Галерея портретів. – К., 1993.
108. Костомаров Н. Русская история в жизнеописаниях ее главнейших деятелей. – Кн.1. – М., 1990.
109. Костюк Г. Сталінізм в Україні (генеза і наслідки). - К.: Генеза. 1995.
110. Котляр М. Галицько-Волинська Русь. – К., 1998.
111. Котляр М. Галицько-Волинський літопис. – К., 1993.
112. Котляр М. Данило Галицький. - К., 1979.
113. Котляр Н. Формирование территории и возникновение городов Галицко-Волынской Руси IX-XIII вв. – К., 1985.
114. Крапивина В.В. Ольвия. Материальная культура в первые века нашей эры. – К., 1993.
115. Крижанівський О. П. Церква в соціально-економічному розвитку Правобережної України: XVIII – першій половині XIX ст. – Київ, 1991.
116. Крижицький С., Зубар В., Русяєва А. Античні держави Північного Причорномор'я. – К., 1998.
117. Крикун М. Г. Адміністративно-територіальний устрій Правобережної України в XV – XVIII ст. – Київ, 1993.
118. Крикун М. Між війною і радістю. Козацтво Правобережної України в другій половині XVII – на початку XVIII ст. – Київ, 2006.
119. Крип'якевич В.П. Історія України. – Львів, 1990.
120. Крип'якевич І. Галицько-Волинське князівство. – К., 1984.
121. Крип'якевич І. Історія України. - Львів, 1990.
122. Крип'якевич І. П. Богдан Хмельницький. – Львів, 1990.
123. Кульчицький С.В. Комунізм в Україні: перше десятиліття (1919 - 1928 рр.). - К.: Наук. думка, 1996.
124. Кульчицький С.В. Україна між двома війнами (1921 - 1939 рр.). - К.: Генеза, 1999
125. Кульчицький С.В. Ціна великого перелому. - К.: Основа, 1991
126. Кульчицький С.В., Мовчан О.М. Невідомі сторінки голоду 1921-1923 рр. в Україні. - К.: Наук. думка, 1993.
127. Левкович і. Нарис історії Волинської землі (до 1914 р.). – Луцьк, 1992.
128. Ленін В.І. Про Україну: В 2 ч. 4.2. - К. 1969.
129. Леп'явко С. Козацькі війни кінця XVI ст. в Україні. Чернігів, 1996.
130. Литовська метрика. Книга 561: Ревізії українських замків 1545 року. / Підготував В. Кравченко. – К., 2005.
131. Літопис Руський. За Іпатським списком. – К., 1989.
132. Луговий О. Визначне жіноцтво України. – К., 1994.
133. Махно Нестор. Воспоминания: В 3 кн. Кн. 1-3.- Париж, 1929/1936-1937 / К.. 1991.
134. Мельник Л. Гетьманщина першої чверті XVIII ст. – Київ, 1997.
135. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу. – К., 1992.
136. Мицик Ю. Гетьман Іван Виговський. – К., 2004.
137. Мицик Ю. А. Джерела з історії Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. – Дніпропетровськ, 1996.

138. Мозолевський Б.М. Скіфський степ. – К., 1983.
139. Морозов А.Г., Корновенко С.В. Анти. – Вінниця, 2004.
140. Моця О., Ричка В. Київська Русь: від язичництва до християнства. – К., 1996.
141. Наливайко Д. Козацька християнська республіка. Запорізька Січ у західноєвропейських літературних пам'ятках. – К., 1992.
142. Нариси з історії дипломатії України / під ред. В.А. Смоля. – Київ, 2001.
143. Національні процеси в Україні: історія і сучасність. Документи і матеріали. Довідник. У 2 ч. – Ч.1. – К., 2007.
144. Нічик В. М. Петро Могила в духовній історії України.
145. Новохатько Л.М. Проблеми соціально-економічного і культурного розвитку України в контексті національної політики (20 - 30-ті рр. XX ст.). – К.: Генеза, 1998
146. Окиншевич Л. Центральні установи України-Гетьманщини XVII – XVIII ст. Ч. 1: Генеральна рада // Праці комісії для вивчення історії західноруського та українського права. – 1929. – Т.6.
147. Окиншевич Л. Центральні установи України-Гетьманщини XVII – XVIII ст. Ч. 2: Рада старшин // Праці комісії для вивчення історії західноруського та українського права. – 1930. – Т. 8.
148. Павленко Ю. Передісторія давніх русів у світовому контексті. – К., 1994.
149. Павленко С. Іван Мазепа. – Київ, 2003.
150. Паламарчук Є., Андрієвський І. Зорі трипілля. – Вінниця, 2005.
151. Панащенко В. В. Полкове управління в Україні (середина XVII – XVIII ст.). – Київ, 1997.
152. Панащенко В. В. Соціальна еліта Гетьманщини (друга половина XVII – XVIII ст.). – Київ, 1995.
153. Пашук А.Й. Суд і судочинство на Лівобережній Україні в XVII – XVIII ст. Львів, 1967.
154. Пашуто В. Внешняя политика Древней Руси. – М., 1968.
155. Пашуто В. Образование Литовского государства. – М., 1959.
156. Пашуто В. Очерки по истории Галицко-Волынской Руси. – М., 1950.
157. Пашенко В.О. Держава і православ'я в Україні: 20 - 30-ті роки XX ст.. – К.: Наука, 1993
158. Петров В. Етногенез слов'ян. – К., 1972.
159. Петровський В., Радченко Л., Семененко В., Історія України. Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Харків, 2007.
160. Пірко В. Заселення і господарське освоєння Степової України в XVI – XVIII ст. – Донецьк, 2004.
161. Плачинда С. Словник давньоруської міфології. – К., 1993.
162. Плохій С. Наливайкова віра: Козаки та релігія в ранньомодерній Україні. – К., 2005.
163. Полин С.В. От Скифии к сарматии. – К., 1992.
164. Полонська-Василенко Н. Історія України. У 2 кн. – Кн. 1 – К., 1992.
165. Полонська-Василенко Н. Історія України: в 2 т. – Т. 1. – К., 1993.
166. Попович М. Нарис історії культури України. – К., 1999.
167. Попович М. Нарис історії української культури. – К., 1998.
168. Пріцак О. Походження Русі. – Т.1.- К., 1997.
169. Ребіндер Б. Велесова книга: життя та релігія слов'ян. – К., 1993.
170. Реснт О. Українська революція. – К., 1996
171. Рибалка І.К. Історія України. Навч. посібник. – Ч.1. – Харків, 1994.
172. Русина О. В. Україна під татарами і Литвою //Україна крізь віки. – Т. 6. – К., 1998.
173. Рыбаков Б. Древняя Русь: Сказания, былины, летописи. – М., 1963.
174. Рыбаков Б. Киевская Русь и русские княжества XII – XIII вв. –М., 1982.
175. Рыбаков Б.А. Язычество древних славян. – К., 1993.
176. Сас П. М. Політична культура українського суспільства (кінець XVI – перша половина XVII ст.) – К., 1998.
177. Сворак С. Д. Генеза та трансформація правового статусу особи за юридичними документами Київської Русі / С. Д. Сворак, Р. В. Грегулецький // Конституційно-правовий

- статус людини і громадянина в Україні : матеріали Міжрегіон. наук.-практ. конф, присвяченої проголошенню загальної декларації прав людини, 8 груд. 2009 р. – Івано-Франківськ, 2010. – С. 81–87.
- 178.Сворака С. Д. Давньоруська сільська громада як осередок Київської Русі / С. Д. Сворака // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності : зб. наук. праць. – 2010. – № 3 – С. 23–28.
- 179.Сворака С. Д. Давньоруські міста у формуванні державницького устрою Київської Русі / С. Д. Сворака // Розвиток юридичної науки на сучасному етапі. Частина I : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 7 груд. 2007 р. – Тернопіль, 2007. – С. 10–12.
180. Сворака С. Д. Історико-цивілізаційний та формаційний підхід до вивчення інститутів держави і права Київської Русі / С. Д. Сворака, І. М. Погрібний // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. праць. – 2010. – № 20 – С. 3–9.
181. Сворака С. Д. Князь в структурі державної влади Київської Русі / С. Д. Сворака // Вісник ЛДУВС імені Е. О. Дідоренка. – 2010. – № 1. – С. 23–31.
- 182.Сворака С. Д. Народовладний концепт Литовсько-Руської держави у державно-правових поглядах дослідників XIX–XX ст. // Вісник ХНУВС. 2013. № 1 (60) С. 25-36
183. Сворака С. Д. О. Малиновський про генезу та трансформацію звичаєвих правових норм у східних слов'ян / С. Д. Сворака // Наукова спадщина академіка О. О. Малиновського і сучасність : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 4–6 груд. 2008 р.). – К., 2010. – С. 60–65.
184. Сворака С. Д. Особливості становлення державності Київської Русі у філософсько-правовому осмисленні / С. Д. Сворака // Мультиверсум. Філософський альманах : [зб. наук. праць / гол. ред. В. В. Лях]. – Вип. 66. – К. : Академічний Центр «Аналітика», 2007. – С. 195–209.
- 185.Сворака С. Д. Роль давньоруських міст у формуванні народовладдя та його трансформації в Києворуську державу/С.Д.Сворака//ВісникЛДУВС.—2008.
186. Сворака С. Д. Роль давньоруських міст у формуванні народовладдя та його трансформації в Києворуську державу / С. Д. Сворака // Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка. – 2008. – № 2. – С. 5–12.
- 187.Сворака С. Д. Соціокультурні чинники у формуванні Києворуської держави (філософсько-правовий аспект) / С. Д. Сворака // Правовий статус людини в умовах сучасного державотворення : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 22 лют. 2008 р. – Тернопіль, 2008. – С. 7–8.
- 188.Сворака С. Д. Соціокультурні чинники формування Києворуської і Московської держав / С. Д. Сворака // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справи : серія юридична. – 2008. –№ 2. – С. 18–27.
- 189.Сворака С. Д. Становлення й трансформація державно-правового устрою Київської Русі в контексті теорії формації / С. Д. Сворака // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності : зб. наук. праць. – 2008. – № 2. – С. 16–25.
- 190.Сворака С. Д. Становлення і розвиток владних інститутів Київської Русі в історіографії / С. Д. Сворака, І. М. Погрібний // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ – 2010. – № 4 (51). – Ч. 1 – С. 70–81.
- 191.Сворака С. Трансформація поняття «свобода» у політико-правових традиціях середньовічної України / Степан Сворака, Богдан Андрусишин // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова : зб. наук. праць. – 2010. – № 10 (Серія № 18). – С. 76–83.
- 192.Сворака С. Формування та трансформація вічевого устрою Руської держави / Степан Сворака // Віче : Журнал Верховної Ради України. – 2008. – № 15 (228). – С. 30–32.
- 193.Седов В.В. Восточные славяне в VI-XIII вв. – М.,1982.
- 194.Семчишин М. Тисяча років української культури. – К., 1993.
- 195.Січ-мати: Повісті та оповідання про Запорозьку Січ. – К., 2005.
- 196.Скоропадський П. Спогади (кінець 1917 - грудень 1918р.).- Київ - Філадельфія, 1995
- 197.Слабченко М. Судівництво на Україні XVII – XVIII ст. – Харків, 1919.

- 198.Смолій В. А., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. (1648 – 1676). – Київ, 1999. – (Т. 7:Україна крізь віки).
- 199.Сокирко О. Лицарі другого сорту. Наймане військо Лівобережної Гетьманщини. 1669 – 1726 pp. – Київ, 2006.
- 200.Солдатенков В.Ф. Українська революція: концепція та історіографія. - К, 1997.
- 201.Статут Великого князівства Литовського 1566 року / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. — Одеса: Юридична література, 2003. — 560 с.
http://chtyvo.org.ua/authors/Kivalov_Serhii/Statuty_Velykoho_kniazivstva_Lytovskoho_Tom_II_S_tatut_Velykoho_kniazivstva_Lytovskoho_1566_roku/
- 202.Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн.— Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. — Одеса: Юридична література, 2004. — 672 с.
http://chtyvo.org.ua/authors/Kivalov_Serhii/Statuty_Velykoho_kniazivstva_Lytovskoho_Tom_III_Statut_Velykoho_kniazivstva_Lytovskoho_1588_roku_Kny/
- 203.Статути Великого князівства Литовського: У 3-х томах.— Том І. Статут Великого князівства Литовського 1529 року / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. — Одеса: Юридична література, 2002. — 464 с.
http://chtyvo.org.ua/authors/Kivalov_Serhii/Statuty_Velykoho_kniazivstva_Lytovskoho_Tom_I_St_atut_Velykoho_kniazivstva_Lytovskoho_1529_roku/
- 204.Стороженко І. С. Богдан Хмельницький і воєнне мистецтво у Визвольній війні українського народу середини XVII ст. – Дніпропетровськ, 1996. – Кн. 1.
- 205.Терещенко Ю. І. Україна і Європейський світ. Нарис історії від утворення Старокиївської держави до кінця XVI ст. – К., 1996.
- 206.Терещенко Ю. Україна і європейський світ. Нарис історії від утворення старокиївської держави до кінця XVI ст. – К., 1996.
- 207.Терещенко Ю.І. Україна і європейський світ: Нариси історії від утворення Старокиївської держави до кінця XVI ст. – К.: Перун, 1996. – 496 с.
- 208.Толочко О., Толочко П. Київська Русь. – К., 1998.
- 209.Толочко П. Древняя Русь: очерки социально-политической истории. – К., 1987.
- 210.Толочко П. Историчні портрети. – К., 1998.
- 211.Україна і Литва в XIV-XVI століттях. Політико-правові та соціально-економічні аспекти / В. Г. Берковський, А. В. Блануца, Д. П. Ващук, А. О. Гурбик, Б. В. Черкас. - Луцьк: ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2011. - 256 с.
http://chtyvo.org.ua/authors/Blanutsa_Andrii/Ukraine_i_Lytva_v_XIV-XVI_stolittiakh_Polityko-pravovi_ta_sotsialno-ekonomichni_aspekty/
- 212.Україна і Польща в період феодалізму: 36. наук. пр. / АН УРСР. Ін-т історії України. Редкол.: В. А. Смолій (відп. ред.) та ін. — К.: Наук, думка, 1991. - 140 с.
http://shron3.chtyvo.org.ua/Smolii_Valerii/Ukraine_i_Polscha_v_period_feodalizmu_zbirka.pdf
- 213.Українська культура. Лекції за ред. Д. Антоновича. – К., 1993.
- 214.Українська Центральна Рада: Документи. Матеріали: У 2 ч. - К., 1996. – 1997
- 215.Ульяновський В. І. Історія церкви та релігійної думки в Україні. – В 2 кн. – Кн. II: Середина XV – кінець XVI століття. – К., 1994.
- 216.Фігурний Ю. Историчні витоки українського лицарства: Нариси про зародження і розвиток козацької традиційної культури та національне військове мистецтво в українознавчому вимірі. – К., 2004.
- 217.Харишин М.В. Українська церква між двома уніями (1569 - 1596 pp) //Укр. іст. журн. – 1996. – № 4.
- 218.Хижняк З. І. Києво-Могилянська академія. – Київ, 1970 (1988).
- 219.Хрестоматія з історії України для студентів вузів / [Упор.: Б. І. Білик, Л. В. Дячук, Я. С. Калакура та ін.]. – К., 1993
- 220.Хрестоматія з історії Української РСР у 2-х т. – Т.1. – К., 1959.
- 221.Ченців В.В. Політичні репресії в радянській Україні в 20-ті роки. - К.: Либідь, 2000

222. Чмихов М., Кравченко Н., Черняков І. Археологія та стародавня історія України. Курс лекцій. – К., 1992.
223. Чухліб Т. Гетьмани і монархи. – Київ, 2003.
224. Чухліб Т. Гетьмани Правобережної України в історії Центрально-Східної Європи. – Київ, 2004.
225. Чухліб Т.В. Козацький устрій Правобережної України (остання чверть XVII ст.). – Київ, 1996.
226. Шабульдо Ф. М. Битва біля Синіх Вод 1362: маловідомі та незнані аспекти // Укр. іст. журн. – 1996. – № 2.
227. Шабульдо Ф. М. Земли Юго-Западной Руси в составе Великого княжества Литовского. – К., 1987.
228. Шамрай М. Г. Українська козацька держава. – Черкаси, 2005.
229. Шевченко М. В. Білорусько-Литовська держава: нові концептуальні засади сучасної білоруської історіографії // Укр. іст. журн. – 1997. – № 2.
230. Шилов Ю.А. Истоки славянской цивилизации. – К.: МАУП, 2004.
231. Щербак В. Українське козацтво, формування соціального стану. Друга половина XV – середина XVII ст. – К., 2000.
232. Яворницький Д. І. Історія запорізьких козаків: В 3-х тт. – Львів, 1990.
233. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. – Львів, 1990. – Т. 1 – 3.
234. Якимович Б. Причини поразки ЗУНР: вторгнення, бездіяльність чи зрада? / Б. Якимович // Український історичний журнал. – 2019. – № 1. https://chtyvo.org.ua/authors/Yakymovych_Bohdan/Prychyny_porazky_ZUNR_vtorhnennia_bezdii_alnist_chy_zrada7/
235. Яковенко Н. М. Нарис історії України від найдавніших часів до кінця XVIII століття. – К., 1997.
236. Яковенко Н. М. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVI ст. (Волинь і Центральна Україна). – К., 1998.
237. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження історії уявлень та ідей в Україні XVI – XVII ст. – К., 2002.
238. Яковлева Т. Гетьманщина в другій половині 50-х років XVII ст. Причини і початок Руїни. – Київ, 1998.
239. Яковлева Т. Руїна Гетьманщини. Від Переяславської ради-2 до Андрусівської угоди (1659-1667 рр.). – Київ, 2003